

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

D. A. Tractatus De Privilegiis Ecclesiae

Zanchi, Lelio

Veronae, M. D. LXXXVI.

Centesimum Decimum Octauum Priuilegium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61627)

- patris eam eligere potest, dummodo sit pūber.
19. Mulier, quæ est subiecta viro, sepulturam eligere potest, & si esset vidua, & habuisset plures maritos, tumulanda est in sepultura ultimi mariti cuius domicilium, & honorem retinet.
20. Religiosi, quia non habent nec velle, nec posse, non possunt eligere sepulturam sepeliuntur in proprijs monasterijs.
- Nisi alibi moriantur ita, quod commode ad sua monasteria portari possent.
21. Testator legans centum, ut adificetur sepultura, decedes excommunicatus ita, quod non potest sepeliri, an debeatur legatum, & dicitur, quod sic.
22. Religiosi, & presbyteri non possunt pro loco, & terra, ubi quis elegerit sepeliri, aliquid accipere.
- Clerici aliquid exigere nō possunt laici tamen possunt compelli ad pias & laudabiles consuetudines observare.

Centesimum Decimum Octauum Privilegium.

1. CCLESIA gaudet privilegio, quod. ¶ Decedens intestatus sepelitur in sepulcro maiorum, vel ubi eligitur sepultura Parochialis, tamen. ¶ Ecclesia habet canonicam portionem, quod relinquatur Ecclesie, sepulture ex decreto Leonis Papæ. ¶ Quod quilibet debeat sepeliri in sepulchris parentum suorum, secundum, quod fecerunt Patriarchæ Abraham, Isaac, & Iacob. ¶ Veruntamen nulli denegatur propriam eligere sepulturam, etiam alienam, nam Dominus hoc fecit. ¶ Sed cum mercenarius sit dignus mercede sua tertiam partem iudicii sui illi Ecclesie præcipit dari, in qua sepeliri debeat, si alibi non elegisset sepulturam, & ubi, dum uiuebat cælesti pabulo refici consuevit, quod si fecerit, ubicunque uoluerit eligat sepulturam, & ne aliter fiat præcipit Leo Papa, sub pæna excommunicationis, cap. x. de sepult. Ratio decisionis hæc esse potest. ¶ Quilibet moriens intestatus sepelitur in sepulcro suorum maiorum, sed dando portionem canonicam Ecclesie Parochiali, in qua debebat sepeliri, ob eius mercedem, ubi uoluerit poterit sepulturam eligere, ad hoc enim tenetur sub pæna excommunicationis, & hoc est memoria dignum, ne Ecclesia Parochialis mercede debita

- 7 debita fraudetur, hinc est, quod si quis iuerit ad habitandū ad aliam civitatem, in qua non habet sepulcrum, si casus mortis eueniret debet sepeliri in Ecclesia parochiali, cā. in nostra, & cap. ex parte, & cap. is qui de sepultur. Hoc igitur est constitutum, vt quis sepeliendus veniat in Ecclesia parochiali, a qua si receditur, tenetur recedens soluere debitam portionem, sub pœna excommunicationis, hodie vero loco debitæ portionis parochiani habent plures candellas, & unam tortiam magni ponderis, cum desenti quantitate numerum, iuxta vires facultatis sepeliendi. † Quæro au omnibus sit danda sepultura, & dicendum, quod sic, cum sit una ex septem operarum misericordiarum, sed aduerte, quod hoc non debet ita intelligi absolute, nam si sepeliretur in loco sacro corpus non catholicum, debet exhumari & proijci cap. sacris. de sepult. Nam is, qui non est catholicus non debet in ecclesiastico cimiterio sepeliri, & si de facto fuisset sepultus, debet exhumari, & proijci, sepultura conceditur regulariter omnibus catholicis, nisi specificè reperiantur prohibiti cap. 2. Reg. in Ecclesiastico, & in cap. quæst. 13. q. 2.
- 9 2. Et generaliter dici potest, † quod decedens in peccato mortali, non debet sepeliri in cimiterio Ecclesiæ glo. not. in cap. 2. & in cap. cum ad monasterium de st. regul. facit text. cum glo. 88. dist. in cap. si. & 13. q. 2. ca. Pro obeuntibus, sed in quo loco debent sepeliri catholici, & dicendum est, quod in Ecclesiarū cimiteriis, an intra Ecclesiam posset aliquis sepeliri, text. cum glo. 13. q. 2. cap. nullus, in quo habetur, quod † nullus mortuus intra Ecclesiam est sepeliendus, nisi Episcopi, vel Abbates, aut digni presbyteri. † Sed aduerte nunquid hæc portio debeat Ecclesiæ parochiali de relictis iure institutionis quidam, quod non, sed solum per c. requisisti de testam. Io. Andr. tenet contrarium per istum textum, qui generaliter dicit tertiam partem sui iudicij, ad idem in capit. cum super. de sepult. Intellige tamen nisi sit donatum inter uiuos, nam de huiusmodi non debetur quarta, ut dicit glo. & Host. in cap. 1. de st. reg. Abb. in ca. requisisti. de testam. Sed postquam superius dixi sepulturam esse denegandam non catholico excommunicato,
- 12 & existenti in peccato mortali. † Et relegatis ac deportatis denegatur sepultura, in loco ubi uiui stare non potuerunt l. si quis, & ibi Bart. ff. de cadau. punit. Card. in elem. 1. in fin. de pœn. & remiss. uerum auctoritate Principis præstatur, ut in d.l. Videamus igitur. † Si quis moreretur sine confessione an carere debeat

beat Ecclesiastica sepultura, & dicendum est, quod non: si confiteri, non potuit, nisi per annum cōtempisset confessionem; Abb. in c. ex parte de sepult. Tempus enim anni datur, in quo quilibet, doli capax tenetur semel confiteri, c. omnis de penit. & remiss. Elapso igitur anno præsumitur cum, non extiterit cōfessus in contemptum fecisse, ideo deneganda est sepultura Ecclesiastica. † Quid si debitor nō soluerit creditoribus, an eius sepultura impediri debeat: & dicitur, quod sic cap. qua frontē de appell. Et hoc nisi prius satisfaciatur per hæredem, aliqui dicunt, quod illud procedebat de consuetudine Anglicorum, & non de iure cōi alii distinguunt inter obligationem ex contractu, & ex maleficio, ex contractu, nō interdicitur sepultura, ex maleficio sic. Tertii ita distinguunt. † Vtrum fuit condemnatus defunctus, in vita de rapina, vsura, furto, vel alio crimine notorio, & tunc potest interdici sepultura, alias secus Io. And. Dicit, quod illa pars tamquam iniquitatem continens, merito fuit sublata, quasi sentiat, quod hodie non sit sepultura interdicta. Ego dico, quod aut decessit manifestē in peccato mortali, tunc sepultura interdicitur Ecclesiastica, vt supra dixi. † Aut fuit confessus, & recepit pænitentiam, tunc sepeliri debet in cimiterio Ecclesiastico, licet non expresse mandauerit de delicto satisfieri, vel contractibus, & bona ratio esse potest, nam cōfitendo videtur tacitē iniunxisse onus hæredibus, vt satisfaciatur, c. ex literis de rap. & c. si. de sepult. † Denegatur sepultura ei, qui se spontē interfecerit, secus si casu, & non sua spontē, cap. ex parte de sepul. † Electio sepulture, est ita libera, quod etiam filiusfamilias sine consensu patris, eam eligere potest, dummodo sit pubes, cap. licet de sepul. in 6. † Mulier etiam, quæ est subiecta viro potest eligere sepulturam, quod si non elegerit in tumulo mariti sepelietur, & si esset uidua, & habuisset plures maritos, est cum viro ultimo cuius domicilium retinet, & honorem tumulanda, capit. is cui habet de sepul. in 6. † Religiosi sunt deterioris conditionis in hoc, quia non habent, neque velle, neque posse, non possunt eligere sepulturam, sed debent in propriis Monasteriis sepeliri, nisi alibi moriantur ita, quod commodē ad sua Monasteria portari possint, cap. si. de sepul. in 6. † Quæro in hoc proposito, quid si testator reliquit centum eroganda, in sui sepulturam, & decessit excommunicatus, ita, quod non potest sepeliri, an debeat legatum: Bald. in l. prima. in fi. ff.

de his qui pe. no. tenet, quod debetur facitl. miles s. fi. ff. de
 22 adult. † Aduertant tamen religiosi, & presbyteri, quod non
 possunt pro loco, & terra, vbi quis elegerit sepeliri, aliquid ac-
 cipere, tex in cap. abolendę. de sepult. dicit tamę gl. ibi in verb.
 exigere, quod licet clerici aliquid exigere non possunt, laici ta-
 men compelli possunt pias, & laudabiles consuetudines obser-
 uare, si quę super hoc fuerit arg. cap. cum ad Apostolicam. de
 simon. De quo quidem casu fui pluries in facto. Concluditur,
 quod libera est electio sepulturę, dummodo Ecclesię Paro-
 chiali detur canonica portio, eius quod relinquitur Ecclesię
 sepulturę, & ex his etiam habes, cui conceditur sepultura, &
 cui denegetur.

S U M M A R I V M.

- 1 Confines Parochiarum non præscribuntur, nec limites provinciarum.
  - 2 Limites debent esse canonica ordinatione distincti.
  - 3 Confinium diocæsium, Episcopatum, provinciarum, & parochiarum præ-
 scriptio non currit nec cum titulo, nec sine
 Nisi vbi legitime non constaret de finibus.
  - 4 Confines qualiter probandi, probari possunt per verba enunciativa pro-
 lata in aliquo instrumento, etiam confecto ad alium finem, & inter di-
 uersas personas.
  - 5 Probatio in factis antiquis admittitur præsumptiua.
  - 6 Limes est longitudo, seu latitudo, spatium à spatio distinguens.
 Quandoque solet apponi vnicus lapis pro limite.
  - 7 Limites Episcopatus strictè non accipiuntur, sed solent esse flumina mon-
 tes, paludes.
  - 8 Ecclesia, si sit in medio limitis fluminis exiccati, per longitudinem, vel
 per latitudinem fit diuisio, per iudicem arbitrio boni iuri.
 Et Ecclesia diuiditur in duas, si alias inter se Episcopi non potuerint con-
 uenire, & si fieri due non possent, communis erit inter eos, nec vnus
 contra alium præscriberet, sed alternis disponat vnusquisque eorum,
 secus si Ecclesia habret caput positum in parte vnus.
  - 9 Parochie fuerunt diuise post Aduentum Christi.
  - 10 Provincie, & Episcopatus fuerunt diuisi longè ante Aduentum Christi.
  - 11 Ius Parochiale consistit, vt Parochiani in diebus festiuis audiant Mis-
 sam, & assumant sacramenta in Ecclesia Parochiali, & vt ibi sepe-
 liantur.
- Item in præstatione decimarum personalium.

Item

- Item in oblationibus frendis. . . . .
 12 Oblationes, quæ fiunt imagini depictæ in muro intra limites Parochiæ, ce-
 dunt præbytero Parochiali,
 13 Parochiani possunt compelli ad faciendas oblationes.
 Math. in cap. 5. tenet contrarium.
 14 Oblationes, quæ fiunt ad usum sacerdotis, & ad cultum diuinum, non sunt
 in præcepto, nisi in quatuor casibus.
 Primus si tenet ab Ecclesia aliquid.
 Secundus obligatus ex testamento, vel inter viuos.
 Tertius, si sacerdos indiget, nam ex quo impendit spiritualia debet conse-
 qui temporalia.
 Quartus, quando hoc habet consuetudo, quia Parochiani in diebus festi-
 nis in multis locis offerunt.
 15 Oblationes sunt, ita de iure Parochiali, ut si fiant Capellis, Altaribus
 fundatis intra Parochiam, debentur Rectori parochiali.

Centessimum Decimum Nonum Privilegium.

- 1 **E**CCLESIA gaudet privilegio, quod. † Fi-
 nes Parochiarum de quibus constat, vel fini-
 bus coherentia præscribi non possunt, repeti-
 tur, quod limites provinciarum siue diocæ-
 sum, & ea, quæ in limitibus adheret, nõ præscri-
 buntur, quæsitum fuit utrum idem sit iudicium
 in limitibus Parochiarum, respondet Papa, quod idem seruan-
 dum est in utroque. † Dummodo constiterit limites canoni-
 ca ordinatione fuisse distinctos, c. super eo de Paroch. & alien.
 Paroch. Ratio istius decreti fuit, quod idem iuris sit in minori,
 quod in maiori, eo maxime si constiterit limites ordinatione ca-
 nonica fuisse distinctos, ideo non præscribuntur, hic igitur in
 primis considerandum venit, quod limites canonicè distincti,
 & ea, quæ adherent limitibus, provinciarum, siue diocæsum, &
 3 Parochiarum, non præscribuntur. † Et fortius præscriptio
 non currit, nec cum titulo, nec sine, circa confinia diocæsum
 Episcopatum, provinciarum, & Parochiarum, nisi ubi legi-
 4 time, non constaret de finibus. † Sed qualiter sunt proban-
 di fines, dic, ut legitur, & notatur in cap. cum causam, de probat.
 cap. Cum olim. de censibus, quibus cauetur, quod possunt
 probari per verba enuntiatiua, prolata in aliquo instrumen-